

Avenir

PUBLICACIÓ SETMANAL DE NOUS HORIZONS DE PERFECCIÓ

ANY I, N.º 4

BARCELONA, 25 DE MARÇ DE 1905

SUSCRIPCIÓ: { UN ANY Ptes. 5
SEMESTRE » 2'70
EXTRANGER, els mateixos preus en francs.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Sant Pau, 112, 3.er

PAQUET DE VINTICINC EXEMPLARS, 1'75 PESSETES.
Un sol número, 10 cèntims

LA CRISIS ACTUAL DE L'ANARQUISME ESPANYOL

Heus aquí un fet que ha cridat nostra atenció i sobre el que, al fer-lo evident i apuntar-ne les causes, voldríem interessar als nostres companys en general i al jovent català en particular: la crisis actual de l'anarquisme espanyol.

En efecte: qui, que se senti atret per les lluites modernes i en segueixi amb escorcolladora mirada sos moviments, no haurà pogut notar que l'anarquisme espanyol en l'actualitat està atrevessant un període de desmai, de disgregació de forces i d'escassa influència en els individus que en aquet com en els demés països hi ha sempre predisposats a cooperar amb entusiasme a l'obra de la desitjada revolució social? Qui, que de cor ansii l'emancipació de l'humanitat, no sentirà que aquell rejueniment, aquella orientació que l'anarquisme espanyol marcà en la classe obrera en sentit econòmic durant aquelles memorables i esperangadores jornades del Maig de 1890 no s'hagi engrandit amb un ideal de la vida cor-prenedor fins de tots els esperits capa-gos de deslliurar-se dels prejudicis de classe enfront d'una auba de redempció i d'harmonia social?

Una causa essencial ha privat que l'anarquisme espanyol no hagi, fins al present, realitzat com calia sa missió emancipadora: l'inconsciència i l'infantesa ideològica de sos militants. Si'ls propagandistes de l'anarquia s'haguessin capacitat ben bé d'allò, tantes vegades repetit, que'l problema social no és una qüestió obrera, sinó tot un encadenament de problemes morals i materials que afecten i deuen interessar a tota l'humanitat, no'ns trobaríem segurament com ens trobem que l'anarquisme espanyol fos quasi, o sense'l quasi, una aspiració exclusivament obrera i desfavorida encara per una especie d'obsessió de lluita econòmica que acaba per aclaparar als lluitadors i esterilitza l'acció benèfica que amb una comprensió més fonda i amplia dels ideals d'humana lliberació podrien fer sentir a la societat que volem revolucionar.

La concepció anarquista s'ha anat arrelant a Espanya de la mateixa manera que arrelen les idees dels partits polítics: afectant sols un sentit determinat dels individus, tenint l'anarquisme en contra que ses més esplendorosos fruits no són encara pera l'humanitat

d'ara. I, és clar, passat el momentani enamorament d'un demà armonios, els que no saben adonar-se dels fruits primerencs que poden assaborir-seja avui, s'afebleixen, es descoratgen, es perden o segueixen lluitant per hàbit, fredament, rutinament, sense lograr rompre'l cercle de limitació i d'incertesa que's remarca i infeconda sos actes de rebels.

Moltes i moltes vegades s'ha pogut observar l'inconsciència i l'infantesa de l'anarquisme espanyol; però, pera donar-ne una bona prova, sols cal recordar lo succeït durant i després del procés de Montjuïc: ben pocs foren els anarquistes que, segons nosaltres, sapigueren mantenir-se d'acord am ses predicades conviccions revolucionaries, puix que'l major nombre (prempsa inclús) no sapigueren sustreure's del servil sistema de pidolar, de ploriquejar justícia a qui havien de saber que no'n podia fer i afavorint de retop amb els seus crids de revisió les ambicions de tota la trepa d'aventurers polítics, en comptes d'ajudar als que's mantingueren fermes i dignes i tots plegats creà una acció francament revolucionaria fins arrencar les víctimes de la presó i alguna cosa més, o, al menos, mostrar a les consciències honrades les causes d'aquells i de tots els demés mals socials, no deixant alhora surar als usurers del sofriment humà que am motiu de lo de Montjuïc s'ompliren la panxa després d'haver emmetzinat, am les seves pastilles, tal vegada pera sempre, bona part de l'element obrer. Nosaltres, que tenim el goig d'haver-nos comptat entre aquella minoria aludida de dignitat i de no abdicació, sense adormir-nos en teorissacions, recordem molt bé's *equilibris* de criteri i de conducta que presenciàrem, en l'apogeu de les corrents revisionistes, en significades personalitats anàrquiques de Barcelona i d'altres punts de Espanya, a causa de lo que hem dit: l'inconsciència i l'infantesa, acompanyades, com és natural, de miserioses rivalitats personals, de retirades, de recels i d'una constant inquina i sistemàtica oposició contra tot allò que pot representar solidesa, joventut, aixamplament i avenç dels mateixos ideals de verdadera llibertat, matant en flor el bon voler de nous campions de la fraternitat humana i fent vacilar i refredar a tots aquells cors generosos que de l'un moment a l'altre podrien venir a enriquir l'obra revolucionaria am son talent i virginal esforç, i fins debilitant el dalit de tota la massa de lluitadors llibertaris de la regió espanyola.

Observi-s i analisi-s, si aquesta pintura nostra sembla falsa o exagerada, l'estat actual de l'acció llibertaria en tot Espanya, a pesar de l'excursió de propaganda efectuada l'estiu passat. Una corrent de confusió, de dubte i de cansament és lo més dolorosament remarcable que impera a totarreu, guspirejant l'ideal tant sols en l'arracarat caliu de comptades agrupacions, que s'aguanten tal vegada més per llagos d'amistat entre'ls que les formen que no pas per l'halè de traduir en fets fecundes iniciatives, en alguns centres d'estudis socials de migrada vida i en la no menos migrada que porten, tant econòmicament com per lo que volen representar, les publicacions que actualment tenim, i encara gairebé totes elles enemistades entre si.

Però una aclaració important ens cal fer aquí.

No és pas la totalitat de l'anarquisme espanyol que està en crisis, sinó una part d'ell, si bé la més nombrosa: l'esperit vell de l'anarquisme espanyol, al que li és precis una seriosa expurgació d'estretesa de mires i un profon renovellament d'essència i de fesomia, si no vol acabar-se de negar a si mateix i morir d'ensopiment i de vellesa. L'esperit jove, al contrari, bategant am cada nou dia, infantant-se constantment amb una visió més viventa i complerta de les humanes necessitats morals i materials, deslliurant-se de tota mena d'atavismes, ensajant formes novelles d'acció i de convicció, es redressa cada vegada més ufanós i es brinda cor-obert am tota sa florida de germanor i d'independència—ànima veritable de l'anarquia—a la joventut assedegada d'amor i de justícia que ha de contribuir a l'apropament de les grans diades de l'avenir.

FELIP CORTIELLA

Abusos de la reflexión y del análisis psicológico

Ningún escritor ha caracterizado la primera de estas enfermedades con tanta precisión como lo ha hecho M. Bourget en sus obras. Contándonos el alma de sus héroes y de sus heroínas nos representa la mayor parte de ellos como dotados de una aptitud maravillosa para observar, y parecidos más ó menos «á esa especie de hombres que el tipo de Don Juan ha hecho populares y que parecen poseer muchas almas: una que siente, otra que se siente sentir; una que medita, la otra que se siente meditar; de ahí un trabajo continuo del espíritu en camino de descomponer el pensamiento parte por parte.» «Tienen, además, una sensibilidad infinitamente com-

pleja y vibrante, una imaginación desconfiada, atormentada, suspicaz; un deseo peligroso de experimentar sensaciones variadas y, por tanto, de variar sin cesar los pretextos de estas sensaciones; en una palabra: horriblemente estropeados por el abuso de la reflexión y del ensueño.» Pues bien; los caracteres que responden hoy á este sorprendente retrato son muchos. Es que el gusto de este análisis extremado, de esa «rumiación psicológica» y de esa perpetua «gravitación sobre sí mismo», no ha sido llevado nunca tan lejos; es que nunca los escritores, cuyas obras reflejan siempre las tendencias y las preocupaciones de una época, antes de modificarlas, se han mostrado tan pródigos de novelas «cruelmente disecadas», y no nos han ofrecido tan despiadada disección del corazón humano; es que nunca, en fin, las consecuencias lógicas de un estado tal del espíritu fueron tan manifiestas (1).

La primera consecuencia del análisis de sí mismo, cuando llega á ser excesivo, constante, es hacer que se desvanezca el placer. Le hace desvanecerse, porque éste es resultado, como hemos visto, del ejercicio normal de nuestra actividad libre, y aquél impide esa actividad; le ocurre lo que á la planta que se la comprime, que no puede florecer. Le hace desvanecerse, además, porque llamando la atención sobre él nos muestra cuán efímero y frágil es en la vida; cómo son vanas la mayor parte de las causas que le producen;

(1) Permitasenos resumir aquí el admirable retrato que hace Guy de Maupassant del escritor: «En él no existe ya ningún sentimiento sencillo. Todo lo que ve, sus alegrías, sus sufrimientos, sus desesperaciones, llegan á ser instantáneamente asuntos de observación. Analiza á pesar de todo, á pesar suyo, sin fin, los corazones, las caras, los gestos, las entonaciones. En seguida que haya visto, sea lo que sea que haya visto, necesita el por qué. No tiene una aspiración, ni un grito, ni un beso que sean francos, ninguna de esas acciones instantáneas que se hacen porque deben hacerse, sin saber, sin reflexionar, sin comprender, sin darse cuenta en seguida. Si sufre, toma nota de su sufrimiento y le clasifica en su memoria; al volver al cementerio en que ha dejado á aquel ó aquella á quienes más quería en el mundo, se dice: «Es raro lo que he sentido; es como una embriaguez dolorosa...» Y entonces recuerda todos los pormenores, las actitudes de los vecinos, los gestos falsos, los falsos dolores, las miradas falsas... mil cosas, en fin, que un hombre bueno, que sufre con toda su alma, no hubiera nunca notado. Lo ha visto todo, lo ha retenido todo, todo lo notó, á pesar suyo, porque tiene el espíritu concebido de tal manera, que la repercusión, en él, es mucho más viva, más natural, por decirlo así, que la primera sacudida; el eco, más sonoro que el sonido primero. Parece tener dos almas: una que nota, explica, comenta cada sensación de su vecina, del alma natural, común á todos los hombres, y vive condenado á ser siempre, en todas las ocasiones, un reflejo de sí mismo y un reflejo de los demás; condenado á verse sentir, obrar, amar, pensar, sufrir, y á no sentir, pensar, amar y sentir como todo el mundo, buenamente, francamente, sencillamente, sin analizarse á sí mismo después de cada alegría y después de cada sollozo. Su sensibilidad particular y enfermiza le cambia además en despellejado vivo, para el que casi todas las sensaciones se convierten en dolores...» (*Sur l'eau*, págs. 113 y siguientes.)

cómo es difícil fijarle y gozar de él mucho tiempo. Le hace desvanecerse, por último, porque á menudo le desflora. Ciertos placeres, en fin, y sobre todo los placeres delicados, parece que tienen su pudor y buscan el misterio. Toda mirada indiscreta les perturba y les oscurece como una profanación; se parecen al amor que huyó ante la antorcha de Psiquis, curiosa. Esto escribe Amiel, que ha sufrido más que otro alguno del mal que describimos aquí: «Aquel que ha descifrado el secreto de la vida y que ha leído allí la palabra, se escapa de la gran rueda de la existencia; ha salido del mundo de los vivos, está de hecho muerto. ¿Sería esa la significación de la creencia antigua de que levantando el velo de Isis, ó mirando á Dios cara á cara, se aniquilaría el mortal temerario?»

Para atestiguar estas conclusiones no tenemos más que examinar algunas de nuestras principales emociones. ¿Qué llega á ser la emoción estética, cuando, no contentos de admirar, queremos cazar nuestra admiración, discernir todos los movimientos que provoca en el alma descubriendo el por qué y el cómo? Detenido en su aspiración, en seguida se modera, se debilita y se extingue. En nuestro ardiente deseo «de ver claro en lo que es», y en el temor también de ser y de parecer engañados, olvidando la belleza, hemos buscado la verdad pura, y la belleza, celosa de no ser amada por sí misma, en seguida ha desaparecido. La satisfacción moral, la más pura y elevada de todas, no resiste tampoco á ese trabajo del pensamiento que sin cesar la descompone. Porque, ¿qué acción puede parecer verdaderamente perfecta, libre de todo ataque egoísta, independiente de todo influjo perverso, á las miradas de la conciencia siempre en guardia? ¿Puede saberse qué aspecto revisten todos nuestros actos, todas nuestras intenciones, cuando son examinadas de un modo escrupuloso por un La Rochefoucauld, por ejemplo? Los mejores se harán malos, los más claros turbios; así, cuán juiciosa es esa observación de Gerson: «Para nosotros, nos entregamos demasiado á nuestras pasiones, y nos preocupamos demasiado de lo que con ellas ocurre.»

Debemos añadir que esta continua preocupación del yo y de lo que se experimenta, nos veda forzosamente todos los sentimientos que exigen abandono, aspiración, generosidad, y hasta el olvido de nuestra personalidad. Limitando el campo de su acción y encerrándole en la vida puramente interior, se ha limitado necesariamente el campo de sus placeres.

Hasta aquí la sensibilidad está simplemente debilitada; pero con frecuencia, y el caso es más grave, se encuentra desnaturalizada y falseada. Incapaces de entusiasmo y de admiración, nos abandonamos á la crítica acerba y disolvente; incapaces de amar, nos ponemos á odiar. Nuestros mejores sentimientos y los más naturales son asimismo torcidos y desnaturalizados por el demonio del análisis. «En cuanto se observa demasiado, escribe Amiel, se hace uno tímido. Se tiene miedo de sus sentimientos, no se atreve uno á abandonarse á ellos, se atreve uno menos aún á dejarlos aparecer, se contiene la expresión y se la estropea. Hay en mí, prosigue, un entorpecimiento secreto para dejar aparecer una emoción verdadera; mi corazón no se atreve nunca á hablar seriamente. El miedo de la expansión y la desconfianza en mí mismo me persiguen hasta el enternecimiento.» Y así se encuentran en cierto modo reprobadas, á consecuencia de una vergüenza casi enfermiza, las aspiraciones más legítimas, que aprueba, sin embargo, la razón.

Otras veces, á esta vergüenza le cede su sitio una casuística disolvente, que hace pasar por la criba de la crítica nuestras menores intenciones, y que tan pronto las excusa como las condena: sus principales víctimas son entonces esas almas escrupulosas y timoratas cuya conciencia por nada se perturba y que siempre en lucha consigo mismas no sabrían ya gozar de la alegría pura y durable.

El abuso del análisis psicológico no tiene efectos menos desastrosos sobre nuestro poder de sufrir. De igual modo que nos hace incapaces de gustar los placeres delicados, asimismo nos hace incapaces de experimentar

los dolores que reconfortan y que calman: «Estoy como la piedra de una tumba, escribió Flaubert después de la muerte de su hermana, pero horriblemente irritado. Tan pronto me siento expansivo, abundante y desbordado en los dolores ficticios, tan pronto los verdaderos quedan en mi corazón ásperos y duros. Se cristalizan á medida que sobrevienen.» Muchos son los que adolecen de este mal, aun en las horas más críticas; aun en presencia de pérdidas irreparables que quisieran impedir á costa de su vida, no pueden abandonarse libremente á su pena, atormentados del deseo enfermizo de observarse y avergonzados de notar que son hasta incapaces de llorar. En cambio, los dolores deprimentes se multiplican indefinidamente, y es lógico, puesto que detenemos en su carrera el desenvolvimiento de la vida normal, puesto que impedimos á nuestra actividad física y á nuestra actividad mental alcanzar los fines que persiguen. Las emociones penosas que provocamos así toman por sí mismas una importancia excesiva, porque sufrir y reflexionar en su sufrimiento es sufrir doblemente. Llegamos así, á consecuencia de una ilusión extraña, análoga á la que hemos señalado antes á propósito del placer, á engañarnos hasta el punto de amar la pena que nos embarga. Nos parecemos al enfermo, que con las uñas, con rabia, excita la llaga que le irrita, y apenas se interrumpe cuando sangra. Nos hacen falta sensaciones y sensaciones incesantes, y como hemos renunciado á pedirles á la vida verdaderamente activa, á aquella que depende de lo exterior, útilmente, ampliamente las pedimos á la vida puramente interior, no advirtiendo que esas emociones no pueden ser á menudo más que dolorosas. De ahí lo que los poetas han llamado las «voluptuosidades del dolor», voluptuosidades que hay que satisfacer cuando no se tienen otras. «Yo noto, escribía Goncourt, que la observación en vez de mermar en mí la sensibilidad la ha extendido, afinado, puesto al descubierto... Llega uno á ser, á fuerza de estudiarse, una especie de desnudo moral y sensitivo, herido á la menor impresión, sin defensa, sin envolturas, sangrando todo». — En fin, el abuso del análisis aumenta y eterniza el dolor, impidiendo olvidarlo porque no son sólo las penas del momento las que tenemos á la vista; son todas las que se suceden, y cuyo conjunto se pone bien de relieve en el campo claro de la conciencia. Así, podemos repetir con Guyau, que «cualquiera que se analiza con exceso, es necesariamente desgraciado». Si pensamos ahora en que ninguna época ha abusado del análisis hasta ese grado, no nos sorprenderemos de que ninguna otra haya encontrado tantos apóstoles celosos del pesimismo.

Los efectos del análisis sobre la voluntad son aún más graves quizá; en efecto, como observa Amiel, «reduce á nada ó á casi nada la espontaneidad, el deseo, el instinto y, por tanto, la audacia y la confianza». Retardando sin cesar la acción, afloja los resortes de la voluntad y los rompe. Eso es lo que confesaba Flaubert: «La deplorable manía del análisis me agota», escribía. — «Por el análisis, confesaba también Amiel, me he anulado.»

¿Quiere esto decir que debemos desterrar la reflexión como peligrosa? Seguramente el remedio sería peor que el mal. Lo que condenamos aquí es el abuso, no el uso. No olvidemos que á la luz de la reflexión es como la sensibilidad se afina y se purifica, que gracias á ella la voluntad puede ejercerse de pleno y determinarse con plena conciencia de causa; que el juicio adquiere más rectitud y más finura. No olvidemos tampoco que el amor del análisis y el amor de la acción, como lo prueban los ejemplos de Stendahl y de Napoleón, pueden coexistir sin molestarse; pero es preciso que la reflexión sea prudente, que sepa esperar y escoger su momento, que no entorpezca la acción, que sea, en una palabra, para ella un guía y un sostén y no una traba.

P. F. T.

Estimarem als corresponents i venedors del nostre periòdic que'ns liquidin lo més prompte possible, am les rectificacions de demanda que siguin del cas, a fi de normalitzar el títol i la tasca administrativa.

L'AMOR

Les trageries de la lluita per la vida; els desenganys que's reben dels corsànics que's creien nobles i generosos, quan, en realitat, no eren més que interessats i mequins; el martiri que rosega a tota hora quan no's pot viure com un voldria ni realitzar lo que's desitja; el dolor físic que s'embarca pel cos i aclapara la voluntat, ajuntant-hi la maleïda experiència, tot plegat farien del viure una tasca neguitosa i pesada que'ns impulsaria a l'anul·lació, al suïcidi de la raça. Sort que l'amor arrenca, am sanitosa balenada, anyors i penes, fent florir, ont hi havien espines de desenganys, nova esperança en els cors amorosos i sincers, enamoradits de lo just, que encara no'ls ha marcit el fred de l'egoisme extremat.

Què fóra la vida treta l'afectivitat, aquet conjunt de matisos que's mostra en l'humà llinatge en grau superior, que'ns fa conèixer el fons de bonesa dels cors?

És l'amor misteriós secret de la Natura que enclou un bell sentiment que acobla lo escampat i en crea la florida del món, convertint l'indiferència en irresistible atracció, induint als homes a confiar ells amb ells. Sa flama dignifica al que s'hi abrusa, és font de frescal i sublim poesia, primavera eterna que infantia i perfuma la vida. Té la pursa i la diafanitat d'un nou dia que neix i en sa serena aubada porta als sers heroics que senten anhels de deslliurança al sacrifici de ses vides per l'ideal que'ls ha guanyat el cor, i és l'amor que'ls sosté, quan lluiten per la victòria, fins a convertir-lo en realitat més perfecta i encoratjadora vers nous ideals que despuntan en els horitzons de l'avenir humà.

I pensar que hi ha tants sers que mai han sentit en son cor el batec de l'amor pur i deslliurador! Tot lo més que han lograt, alguns, sentir un amor migrat; altres, un fals amor, un amor substituït per immorals costums i lleis. Perquè sols els que conseqüeixen desfer-se de prejudicis, deslliurar-se de rutines i abandonen tot desig de dominació, volent per als homes i les dones una franca autonomia, logren penetrar en son plàcid reialme i fruir els seus acaronaments puríssims. Aquets són els únics que'l comprenen, i, inspirant-se en els seus esclats, faràn sentir als altres les vibracions vitals d'aquet sentiment que enjoia la terra... I edificaran la Ciutat Felic. Sols els que hagin conseguit emancipar-se del tot, vivint futur en el present, contemplant am deliri passional al ser adorat, ubriagats de goig, estretament enllaçats els cors, se'ls hi revelarà'l tresor venturós de la pura essència de l'amor i de la vida.

MARIA VILA

De la Llei

La Llei és el prejudici més arrelat i a la vegada més dolent que existeix entre'ls homes.

Es creu generalment que sense lleis no podria existir la societat. De la bondat de les lleis i del seu estrictic compliment es vol fer dependre'l seu benestar. S'arriba a admetre en certs moments que les lleis poden i fins deuen ser reformades o canviades; però mai que deguin ni puguin ser anul·lades. La primera tasca de les associacions, sien aquestes amplies o restringides, és fer-se lleis. No's considera constituïda una societat fins que han sigut aprovades ses lleis i nomenats els corresponents executors. Societat i llei són coses indispensablement coexistents; no pot existir l'una sense l'altra. La societat fa la llei; la llei sosté la societat. La llei arriba a ser la societat. Aquet és avui el principi fonamental que regeix entre'ls homes.

No obstant, la llei ha sigut, és i serà sempre la negociació de la societat. En sentit recte, societat és tot agrupament voluntari d'un indeterminat nombre d'individus que s'han unit per la consecució d'un fi dat. Per conseqüència, la cooperació voluntaria deu ser el principi fonamental, únic de tota societat. Les necessitats, no'ls manaments, són els estímuls que deuen reunir i agrupar als individus, i

les aventatges que l'agrupament reporti els llaços que'l fortifiquin. Res de clàusules impositives, res de regles penals, res de lleis que, quan no neguen, desvirtuen el principi d'associació, fent aparèixer com forçat lo que deuria ser sempre essencialment voluntari. Sols mitjant un conjunt homogeniu, un agregat voluntari, pot formar-se un tot compacte, una societat; i únicament en la llibertat podent trobar-se les condicions expressades. Una societat serà tant més forta i potent quant més sia voluntaria l'adhesió dels seus components. Lo que avui s'anomenen societats sols són aglomeracions forçades d'homes que són més o menys esclaus segons sien més o menys nombroses les lleis. La llei, en lloc de desenrotllar, atrofia moral i materialment el sentiment de sociabilitat. Pot produir i produir infinits mals; mai ha generat ni generarà'l bé. Lo mateix els individus que les col·lectivitats necessiten, pera desenrotllar-se, d'expansions, no de compresions.

La llibertat, sols la llibertat individual i col·lectiva facilita'l natural desenrotll dels organismes indispensables pera viure una vida completa.

I la llei ha sigut sempre, és actualment i mai podrà ser altra cosa que una limitació a la llibertat individual i col·lectiva, puix que la llei podrà posar obstacles però mai dar facultats a qui naturalment no'n té.

Pot cap llei dar intel·ligència, força o activitat al que està faltat d'aquestes belles qualitats? Podrà cap llei convertir en bellesa la lleteresa? Si'ls homes són dolents per naturalesa, podrà fer-los bons la llei? Molts mals han ocasionat les lleis, bé cap.

Quina de les meravelles existents en el món és un producte de la llei? És que ho són l'impremta, el telègraf, els camins de ferro, les mil manifestacions del vapor i de l'electricitat de que's valen els homes? Els progressos fets en l'agricultura, en la mecànica, en la ciència, es deuen a la llei? És a les lleis que's deu la reproducció i perfeccionament de l'especie? Són les lleis, per ventura, les que faciliten el naixement, desenrotll i goig de la vida? No. Les lleis han sigut sempre obstacles a tot progrés humà. La major part dels progressos es deuen a les transgressions a la llei.

La llei és sempre enemiga de tot lo nou; i quan no ho combat ho desdenya. Galileu, Savonarola, Giordano Bruno i casi tants quants filòsofs feren avançar quelcom la ciència, foren perseguits, maltractats per la llei; miserablement han viscut sense ser apoiats per la llei casi tots els inventors i els artistes, quan més se'ls ha substituït, reduint-los a decoradors de palaus.

I si això passa a les classes privilegiades, quin bé obtindrà de les lleis la classe proletària? En què favoreixen les lleis als treballadors? S'ocupen de protegir-los en sa infantesa, en l'adolescència o en la vellesa? Fan quelcom en pro seu, al menys, quan es troben desamparats, malalts o sense feina? Quan tenen a la mare, a la muller o als fills en condició deplorable, pensen ells tal vegada en la llei?

Oh, si, certament! Però pera recordar que la llei signé qui obligà a sos pares a registrar-lo com un nou membre de la societat actual, que la llei l'arrelatà del costat de la família pera servir a la patria, que la llei l'obligà a empadronar-se pera tenir-lo a sa disposició l'autoritat a totes hores, que la llei el castiga cada vegada que intenta conquerir part de sos drets, i, en fi, que la llei li tanca totes les portes menys la de la presó, puix que hi ha una llei de vagos que persegueix i empresona als indigents, una llei de desahucí que'l llença al carrer a n'ell, als seus i als trastos (si'n té), una gran quantitat de severes lleis que li aplicaran si obligat per la fam allarga sos dits damunt d'un troc de pa o s'emporta una verdura o una fruita del camp, que li impediran fins demanar almoïna; en fi, que hi ha moltes, moltes lleis que res li donen i tot li priven, perquè la llei, com els déus, s'ocupa sols de castigar als homes, deixant que'l bé se'l facin ells mateixos.

Moltes són les lleis existents, tantes que no pot l'individu moure's sense ensopegar en elles. Elles tendeixen a convertir els homes en besties, no a enaltir sa personalitat.

Se'ns diu:

«Podrà la llei estar impossibilitada de dar

facultats a qui no'n tinga; podrà moltes vegades posar obstacles en lloc de donar facilitats; serà, si's vol, una limitació de la llibertat individual i col·lectiva; però és innegable que sols per medi de savies lleis es pot impedir que'ls malvats atropellin als bons i que'ls forts abusin dels debils. La llibertat, sense lleis que la regulin, degenera en llicència. La llei garanteix la llibertat.»

Amb aquest raonament ens responen els que fien a la llei la solució del problema del bé i del mal, sense veure que, amb el seu argument, en lloc de debilitar, robusteixen encara més nostres opinions contraries a tota llei.

És possible que'ls debils imposin la llei als forts? I si no són els debils i si'ls més forts els que estan en condicions d'imposar-la, no és això donar un arma més pera que l'esgrimeixin els darrers contra'ls primers? Es parla també de bons i dolents. Però és que hi ha dugues especies d'homes sobre la terra? Hi ha algun home en el món que no hagi comès alguna mala acció ni algun que no l'hagi realitzat bona? Qui estarà, doncs, en condicions d'afirmar aquets són els bons i aquells els dolents? Altres homes? I qui garanteix la bondat d'aquets? Podrem sisquera donar preponderancia als intel·ligents sobre'ls ignorants? La maldat no està, generalment, en proporció de l'intel·ligencia? Els intel·ligents no abusaran així doblement dels ignorants? I si's recomana la confecció de les lleis als ignorants, quines lleis sortiran de les seves mans? Encarreguem que les facin els cándits i seran burlades pels astuts; fem-les fer pels astuts i seran mal intencionades i en perjudici dels justos. El problema queda sempre en peu: Són dolents els homes? No són ells, doncs, els que puguin fer les lleis. Són bons? Allavors no les necessiten.

Nosaltres, els llibertaris, i amb nosaltres convindran quants desapassionadament facin estudi de l'home—convenen ja gran nombre de pensadors, sociòlegs i criminalistes—nosaltres, diem, creiem que l'home no és, per naturalesa, ni bon ni dolent. Porta en sí un instint, el de conservació, comú a tots els animals, que'l fa bon o dolent segons sien les circumstancies, segons l'ambient que'l circonda i nodreix. Doneu-li condicions normals de vida i normalment viurà; poseu-lo en condicions anormals i, amb tal de viure, passarà per l'anormalitat; priveu-li, arrebaseu-li les condicions indispensables pera viure i morirà, però no sense deixar de lluitar fins a l'últim moment.

Fa sigles que's legisla contra'ls assassins, molts d'aquets han pujat al patíbol pera també ser assassinats—ajusticiats, diuen—però'ls assassinats han continuat cometent-se. S'ha penat amb grans càstics als lladres; però no per això s'han deixat d'efectuar robos, sinó que aquets han augmentat en nombre i importancia. S'ha prohibit el joc i no han deixat de jugar ni sisquera'ls legisladors ni'ls mateixos executors de la llei. S'ha volgut impedir o quan menys minvar la prostitució reglamentant-la o bé prohibint-la en absolut, i aquesta llaga social pren major increment cada dia que passa.

I si la llei no pot evitar que's cometi'l mal, si resulta sempre un inútil pegat en un banc pera curar-lo, i si, lo que és més terrible encara, agrava'ls mals existents, quan no'n produeix de nous i majors, què's proposen els legòfils prenent extende cada dia més son domini? Garantir la llibertat, protegir als debils, diuen. Però hi ha, per ventura, altra cosa que puga garantir la llibertat que la llibertat mateixa?

Regularisar no és garantir la llibertat i si negar-la. Pot algú ser lliure aont hi hagi una o més lleis que obliguin a tots amb penes severes a seguir tals o quals regles de la llei prescriptes? Es pot sisquera, en bona lògica, imposar una regla a la que deuen uniformar-se tots, dada la diferencia de temperament, de posició, d'intel·ligencia existents entre'ls homes?

Examinem-ho tant minuciosament com volgum; mirem-ho desde tots els punts de vista, i sempre descobrirem que la llei, no sols no garanteix la llibertat de ningú, sinó que atenta continuament contra la de tots.

Lo important, lo racional, lo eficaç, doncs,

és buscar, analitzar i destruir les causes que determinen el mal; en coneixem ja molt bé algunes. Convenim tots, sense excloure legisladors i magistrats, que la major part dels anomenats delictes que's cometen sobre la terra són generats per la miseria i l'ignorancia. Per què, doncs, en lloc de castigar a les víctimes, no'ns dediquem a destruir les causes que les ocasionen? De què poden servir les lleis si les causes queden?

PERE ESTEVE

Rosmersholm

ACTE PRIMER

ESCENA VIII

EN JOAN ROSMER I EN CROLL

JOAN. No trobes que aquí hi reina una atmòsfera de pau i de benestar?

CROLL. Sí. Esteu bé aquí; i viviu tranquils. Sí, tu has guanyat una llar, Rosmer, mentres que jo he perdut la meua.

JOAN. No ho diguis això. On reina avui la discòrdia, hi renaixerà l'harmonia, segurament.

CROLL. Mai, mai. El germen de la discòrdia hi serà sempre. Maimés tornaré a tenir lo que tenia.

JOAN. Escolta-m bé, Croll. Tu i jo som amics de molts, de moltíssims anys. Et pots imaginar que una amistat com la nostra's puga rompre?

CROLL. Res del món, que jo sapiga, podria ocasionar una ruptura entre nosaltres. Aon surts amb aquesta idea?

JOAN. És que tu dones tanta importancia a la sanció dels judicis i de les opinions...

CROLL. Bé, sí, però en lo que toca a nosaltres estem, si fa o no fa, d'acord, sobre tot, o al menos, en les qüestions fundamentals.

JOAN. (Dolçament.) No; no hi estem ja.

CROLL. (Fent un moviment brusco pera aixecar-se.) Què dius?

JOAN. (Contenint-lo.) Seu. T'ho suplico, Croll.

CROLL. Què vols dir? No't comprenc. Parla clarament.

JOAN. S'ha fet una renovació en el meu esperit. Un nou esclat de joventut m'ha corprès. I vet-aquí com em trobo... també...

CROLL. En què, en què't trobes?

JOAN. En el mateix cas que'ls teus fills.

CROLL. Tu? Tu! Però això és impossible! Dius que...

JOAN. Que'm trobo en la mateixa situació que'n Llorenç i l'Hilda.

CROLL. (Abaixant el cap.) Renegat! En Joan Rosmer és un renegat!

JOAN. Quin goig, quina felicitat hi hauria pogut trobar en aquest renegament, com tu l'anomenes!... En comptes d'això, hi he sofert crudelment, sabent l'amarc disgust que't causaria.

CROLL. Rosmer! Rosmer!... No m'ho sabré acabar mai! (Mirant-lo dolorosament.) Així tu també ets dels que treballen en l'obra de corrupció i de ruina que ensorra'l nostre desgraciat país.

JOAN. És en l'obra de la seva redempció que jo vui pendre part.

CROLL. Sí, ja ho sé, és lo que diuen els corruptors i els extraviats. Però tu creus, veraderament, que's puga esperar cap mena de redempció de l'esperit que emmetzina la nostra societat?

JOAN. Jo no'm deixo emportar per l'esperit del temps ni per cap dels que lluiten. Vui fer una crida a tots, procurar unir als homes en tant gran número i tant estretament com siga possible. Vui viure i emplear totes les forces del meu ser en aquest únic fi: l'adveniment en aquest país de la verdadera sobirania popular.

CROLL. Així tu trobes que encara no'n tenim prou d'aquesta sobirania! Per la meua part, em sembla que aviat, tots plegats, ens trobarem en el llot, en el que solament la plebe's complavia fins aquí.

JOAN. Per això vui un règim popular que respongui a la seva verdadera missió.

CROLL. Quina missió.

JOAN. La d'ennobrir a tots els homes del país.

CROLL. A tots!

JOAN. Al menos, un número tant gran com siga possible.

CROLL. Per quins medis?

JOAN. Redimint els esperits i purificant les voluntats.

CROLL. Tu ets un somniador, Rosmer. Tu'ls vols redimir? Tu'ls vols purificar?

JOAN. No, Croll. Jo solament vui despartar-los. A n'ells els toca obrar, després.

CROLL. I tu'ls creus en estat de fer-ho?

JOAN. Sí.

CROLL. Per la seva propia força, no?

JOAN. Sí, per la seva propia força. No n'hi ha pas d'altra.

CROLL. (Aixecant-se.) Aquet és el llençuatge que convé a un sacerdot?

JOAN. Jo ja no'n sóc de sacerdot.

CROLL. I la fe de la teva infantesa?

JOAN. Ja l'he perduda.

CROLL. Ja l'has perduda!

JOAN. (Aixecant-se.) L'he abandonada. L'he haguda d'abandonar, Croll!

CROLL. (Amb emoció, però dominant-se.) Ah! Sí, sí, sí. L'una cosa no va sense l'altra... és clar! És, pot-ser, la causa que t'ha fet separar del servei de l'Església?

JOAN. Sí. Quan m'he convençut, quan he adquirit la complerta certesa de que no era una temptació passatgera, sinó una cosa que jo no podria ni voldria desfer-me'n, me'n he separat.

CROLL. Així aquest estat de coses ja és de dies, i nosaltres, els teus amics, no n'hem sapigut res. Rosmer, Rosmer! Com has pogut ocultar-nos la trista veritat!

JOAN. Era una qüestió que'm creia que no més m'interessava a mi. I, ademés, he volgut estalviar, a tu i als altres, un sentiment inútil. Jo'm pensava poder continuar vivint aquí, tranquil, content, feliç. Jo volia llegir totes aquelles obres que fins aleshores no coneixia i aplicar-me a estudiar-les, aclimatar-me del tot en el món de la llibertat i de la veritat que acabava de revelar-se-m.

CROLL. Renegat! Cada una de les teves paraules ho confirma. Però aleshores per què aquesta confessió del teu separament? I per què justament en aquets moments?

JOAN. Els tu, Croll, qui ho ha volgut.

CROLL. Jo?

JOAN. És lo que he après de la teva violència en les reunions, dels teus discursos faltats de caritat, de les teves sortides rancunioses contra'ls que no són de la teva lliga, del sarcasme que hi havia en les teves censures. Ah, Croll! Veure't transformat d'aquella manera! Aleshores va ser quan vaig comprendre'l meu dever, un dever imperiós. La lluita que se sosté fa tornar als homes dolents. Els esperits tenen necessitat de pau, de joia, de reconciliació. Vet-aquí per què m'entrego a la nova obra, presentant-me francament tal com sóc. I, després, vui provar les meves forces, jo, també... Escolta, Croll: no voldries, per la teva banda, secundar-la aquesta aspiració?

CROLL. Mai de la vida'm comprometeré amb aquestes forces de destrucció que minen la societat.

JOAN. Està bé! Si fos necessari combatre'ns, no'ns servirem més que d'armes corteses.

CROLL. El que no està amb mi en les qüestions vitals, no'l regonec ni li dec cap consideració.

JOAN. Ho haig de pendre per mi això?

CROLL. És de tu, Rosmer, de qui ve la ruptura.

JOAN. És, doncs, una ruptura?

CROLL. Sí que ho és! Una ruptura amb tots els que t'apreciaven. Si! I en tocaràs les conseqüències. (La Rebeca West entra per la porta de la dreta, que deixa oberta del tot.)

ESCENA IX

ELS MATEIXOS I LA REBECA

REBECA. Ja està en camí del sacrifici. Ara nosaltres ens podem posar a taula. Vingui, rector.

CROLL. (Agafant el seu berret.) Bona nit, senyoreta West. Jo ja no hi tinc res que fer aquí.

REBECA. (Tota parada.) Què passa? (Tancant la porta i acostant-se.) Ja li ha dit?

JOAN. Ho sab tot.

CROLL. No l'abandonarem, Rosmer. T'obligarem a tornar entre nosaltres.

JOAN. Mai.

CROLL. Ja ho veurem. Tu no ets home pera soportar la solitud.

JOAN. No quedaré pas sol. Som dos aquí pera soportar-la.

CROLL. Ah! (Venint-li una sospita.) Què vol dir això? Oh! Les paraules de la Felícia!

JOAN. De la Felícia?

CROLL. (Rebutjant la seva idea.) No, no, he dit malament. Dispensa-m. Adéu.

JOAN. Què? Què vols dir?

CROLL. No'n parlem d'això. Prou! Dispensa-m. Adéu. (Es dirigeix cap el vestibul.)

JOAN. (Acompanyant-lo.) Croll! No hem pas de quedar així. Demà et vindré a veure.

CROLL. (Girant-se, en el dintell del vestibul.) Tu no posaràs més els peus a casa. (Agafa'l bastó i se'n va. En Joan es queda un moment davant de la porta, oberta; després la tanca i es dirigeix cap a la taula.)

ESCENA X

ELS MATEIXOS, MENOS EN CROLL

JOAN. No és res això, Rebeca. Nosaltres sabrem soportar-ho tot, els dos, com amics fidels que som.

REBECA. En què pensava al dir: «Prou!» Ho sabs?

JOAN. No t'hi capliquis en això. Ni ell mateix creia res. Demà aniré a casa seva. Bona nit!

REBECA. Tant dejorn retires aquet vespre després de lo que acaba de passar?

JOAN. Aquet vespre com de costum. Ara que ho tinc tot dit sento un gran alivi. Ja ho veus: estic completament tranquil. Estiga-ho igualment, estimada Rebeca. Bona nit!

REBECA. Bona nit, Rosmer. Dorm de gust. (En Joan Rosmer surt per la porta del vestibul; després se'l sent pujar l'escala. La Rebeca s'acosta a l'escalfapanyes i fasonar un timbre. Entra l'Helseth per la porta de la dreta.)

ESCENA XI

LA REBECA I L'HELSETH

REBECA. Pot desaparar taula, Helseth. El pastor no vol pendre res i el rector se'n ha anat.

HELSETH. El rector se'n ha anat? Què li ha agafat?

REBECA. (Agafant la seva feina.) Tenia por d'una gran tempesta.

HELSETH. És extrany. No's veu pas el més petit núvol aquet vespre.

REBECA. Mentres no trobi'l cavall blanc. Em temo que aviat sentirem parlar de fantasmies.

HELSETH. Jesús! No parli així, senyoreta!

REBECA. Veiam, veiam.

HELSETH. (Abaixant la veu.) La senyoreta creu de veres que aviat faltará algú d'aquí.

REBECA. Gens ni mica. Però hi ha moltes menes de cavalls blancs en aquet món, Helseth. Vaja, bona nit. Me'n vaig a la meua cambra.

HELSETH. Bona nit, senyoreta. (La Rebeca, amb la seva feina a la mà, surt per la porta de la dreta... Apagant la làmpara, fent anar el cap i murmurant.) Jesús, Jesús! Aquesta senyoreta West, com parla devegades! (Telé.)

ENRIC IBSEN

(Traducció de FELIP CORTIELLA.)

La rápida ampliación espiritual del Arte y de los artistas no se ha visto correspondida por una igual ampliación espiritual de las minorías inteligentes. El diletantismo, el esnobismo, tan contrarios al espíritu contemporáneo del Arte, ostentan aún sus primicias, formas rezagadas del romanticismo sentimental. No se ha comprendido por la minoría inteligente el cambio y la importancia mental y social del Arte. Erra aún perdida en deleitaciones de un refinamiento egoísta y puramente sensible. Es ahora precisamente cuando la minoría inteligente es menos inteligente con

referencia a los valores artísticos del tiempo. Es que habrían debido sufrir los selectos que la forman, cada uno de ellos, una fuerte transformación en su mentalidad, en su voluntad, en su alma. Abarcando el edificio moderno de ideas, apto para asociarse al idealismo imperante, habría, no ya gozado el Arte, sino también logrado visiones generales, universales de las cosas y comprendido en qué armonía interior y moral halló el Arte las irradiaciones de Belleza.

Mas habiéndose circunscrito a la devoción estética, ignorado la evolución ideológica y descuidada la formación interior personal, los inteligentes han ido perdiendo su influencia en el momento de las evoluciones colectivas en que ésta podía haber sido mayor y más eficaz. Porque, en cambio, de la multitud han ido surgiendo en estos últimos tiempos obreros de gran finura de gusto y de profunda comprensión sociológica por las cuales háse visto favorecido su esfuerzo intuitivo hacia las ideologías científicas reformadoras.

Estos obreros, activos en busca de emociones de mejoramiento humano, han suplantado la plaza a los inteligentes de antes. Y han propagado más directamente y mejor y a mayor número de hombres las palabras revolucionarias que promulga la Belleza. De ahí una conjunción provechosa entre los artistas y los reformadores. Estos júnctanse a las ampliaciones espirituales de aquellos, comprenden por medio del Arte, y sin abandonar la lógica precisa de sus reivindicaciones, que la transformación social que esperan implica nuevos estados de Belleza en las relaciones, en las costumbres y en los actos. Y todos se reconocen en la redención del Dolor que respectivamente verifican.

Así se ha consumado el aislamiento de los que antes formaban las minorías inteligentes. Mientras se celebra aquella noble conjunción del Arte y de la Acción social, ellos continúan circunscritos a un fervor de formas, de ritual artístico, y su influencia reducida a ejercerse entre peñas.

ERNESTO VENDRELL

A los trabajadores de la región española y del mundo entero.

Compañeros:

Desde la cárcel celular de Barcelona, modelo del refinamiento inquisitorial moderno, donde se tortura el cerebro del hombre condenado al más abominable aislamiento y a un silencio sepulcral, escarnio del siglo XX y de la civilización humana, os envían un fraternal saludo los presos abajo firmados.

Todos habréis leído en la prensa burguesa, y conoceréis desde su origen la organización del mitin del Palacio de Bellas Artes y el atropello infame de que a su terminación fueron víctimas los obreros a la salida del local. Siempre se repiten los mismos hechos cuando proceden de las mismas causas: detenciones a granel, instrucción de un proceso, descubrimiento de un complot, invenciones tremebundas en las esferas oficiales, y la prensa, salvo raras excepciones, patrocinando el canard. Estos son los resultados inmediatos cuando los trabajadores, en un arranque viril de protesta y exteriorizando el malestar que produce tanta explotación y tiranía y la crisis producida por el abandono del capitalismo y la inercia de los gobiernos muertos que no se preocupan más que de aumentar los tercios de la benemérita y los cuerpos de policía, efecto de la intranquilidad de conciencia de los gobernantes, producen la queja pronunciada por un pueblo hambriento de pan y de Justicia, y como medio reparador se manda a esos cuerpos que la apaguen con palos y plomo.

Por la fuerza se nos quiere someter al silencio y a la esclavitud más denigrante: los trabajadores conscientes y los hombres de sentimientos altruistas, no pueden, no deben callarse ante tanta injusticia. Sea continua nuestra protesta, viril, enérgica y hagámosla sentir por todas partes: demostremos con hechos irrefutables a las corporaciones administrativas su impotencia para hacer nada práctico para la clase productora, porque les aplasta un régimen viejo y caduco, y de ninguna manera se puede armonizar con las aspiraciones modernas de amor y de justicia.

Compañeros: Por un atropello de la justi-

cia histórica nos encontramos en la cárcel buen número de obreros; unos, como siempre, por constar en las listas de la policía como sospechosos; otros, por acercarse al Gobierno Civil preguntando por los detenidos, y los hay que, después de haber sido puestos en libertad por el Juzgado de guardia, a los tres días les han vuelto a detener. Esto demuestra el aturdimiento en los actores de una comedia ridícula.

Nuestro espíritu está con vosotros. Si en este país, que alguien ha dicho que lo van convirtiendo en un corral de gallinas, no encuentra eco nuestra protesta, acudamos a la solidaridad internacional, que es la que salvará al esclavo moderno de tanta infamia cometida contra él.

Salud y rebeldía os desean vuestros compañeros presos

Tomás Herreros.—Mariano Castellote.—Enrique Pujol.—Fidel Santasusana.—Francisco Andreu.—José Arbós.—Francisco Prats.—Juan Basons.—Manuel Navarro.—Domingo Teixé.—Mateu Verdiell.

ESCLATS

Els grans Estats contemplen passivament la monstruosa baralla de la Mandchuria. Fan bé, perquè no saben si demà, obligats pels sagrats interessos de la patria, tindran de fer lo mateix. Aquí a Espanya han sortit uns senyors que s'han adonat que'l desafiament individual era una immoralitat per atentar a les lleis divines i humanes.

Però, en què quedem? I el déu dels exèrcits que no és una institució divina? I l'art i la ciencia de la guerra, que no és una institució humana? Bons patricis: i què és, doncs, el desafiament individual sinó una infima part de lo que respecten com a intangible? No són pas vosaltres, pobres cocodrils, els que desterrareu de les societats les estúpides preocupacions: ho faran els explotats per vostres magnífics sistemes socials amb el desvetllament de la seva consciència d'homes lliures.

Les representacions de *La Lletja* es donen cada vegada amb èxit més franc.

Ja ho va dir l'empresari de Romea'l dia de l'estreno, que l'obra s'imposaria...

I en efecte, l'han imposada una cinquantena de polígons amb el seu jefe al frente i amb el sabre, tranca i altres menudències artístiques apunt de pendre part en la representació, il·lustrant així l'obra.

Ademés, a tots els concurrents al segon pis se'ls ha fet la finesa de grapejar-los de cap a peus; operació coneguda amb el nom de *cacheo*.

Aquesta innovació teatral a benefici del públic demostra que l'empresa que l'efectua no pot arribar a més i que l'autor que la consent no pot arribar a menys.

Els sociòlegs de la premsa burgesa cada dia mostren més son gran talent, un talent així... com els dels clowns que seriosament fan riure.

En un diari d'aquells que'n diuen *rotatius* va aparèixer l'altre dia un article titolat «Sociologia y Arte», inspirat en el fet de que l'amo d'una fabrica, pera contribuir a l'emancipació dels seus treballadors, havia organitzat una cobla de guitarristes i altres amants per a educació i recreu de tots els seus assalariats.

D'això l'articulista en feia les consideracions de que'l treball i el capital s'armonitzen, i de que així vindria'l socialisme amb música i unes quantes coses més, tot escrit tant de mà mestra que, al llegir-ho, un se feia l'il·lusió de veure a cada treballadora amb una guitarra al peu del teler, unes cantant una romança de *despedida* a la tela fabricada amb el seu esforç i altres un plany a sos fillets, magres i despullats.

I aquest enlaira concepte de l'art i de la sociologia trobava una explicació clara en una notícia de *gacetilla* insertada un xic més avall, que deia:

«La Junta de Cárcels està organitzando por iniciativa del capellán de la misma una serie de conferencias alternadas con concier-

tos y otros espectáculos educativos en beneficio de los presos.»

Qui no veu en això'l símbol de la «Sociologia y Arte» del periodista *sociòlogo*?

Retallem d'*El Diluvio*:

«Hace algo más de catorce meses unos mozos de la Escuadra mataron en el muelle de la Riba a un obrero sin trabajo que llevaba una gallina en la mano y al cual no le valió pedir clemencia, bajo el cañón del mauser de uno de los mozos, quien remató al infeliz de un tiro en lugar de detenerle. Pues bien, el capitán general del departamento de Cartagena, conformándose con el dictamen emitido por el auditor en el sumario incoado por los tribunales de Marina para depurar las responsabilidades por el citado hecho, ha decretado con fecha 7 de los corrientes el sobreseimiento definitivo de la citada causa, por entender que los referidos mozos cumplieron con su deber.»

De modo que la justicia histórica se ha pronunciado una vez más en pro del espíritu de cuerpo en un hecho que llenó de indignación a las gentes, que lo calificaron de alevoso asesinato.»

I pensar que'ls nostres companys Clari i Soler foren condemnats a una pila d'anys de presiri sols per haver reproduït per medi de la premsa uns escrits inofensius!

I pensar que, després de dos mesos d'haver-se concedit l'indult, encara segueixen presos!

Oh, injusta justicia, i com fas bategar el cor de coratge!

CAL NO ESTACIONAR-SE, per ser contrari a la vida, que és la renovació eterna.

De la mateixa manera que no hem de conformar-nos amb l'estat present de coses socials pera obtenir una existència tranquil·la i reposada, sinó que s'ha de lluitar sempre dirigits a un millorament, així mateix s'ha d'obrar en les qüestions de l'esperit individual: no aturar-se mai en els progressos d'un per grans que siguin, sinó cercar-ne sempre d'altres per ell descoberts.

Crec que és aquest un dels medis pera conservar-se forts d'esperit dintre d'un ambient social tant feble com el present.

P. P.

Interpretacions artístiques

TEATRE

La Escoria, drama en 4 actes de Màxim Gorki, que s'està representant en el Teatre «Circo Barcelonés», és la primera de les produccions dramàtiques d'en Gorki que s'ha posat en escena a Barcelona.

Com en la majoria de ses noveles, els personatges d'aquest drama són arrencats de les últimes capes socials, en les que son autor ha passat bona part de sa vida.

Igual que en ses noveles, no s'ha preocupat en Gorki de les lleis d'estètica establertes. No hi ha en aquesta obra efectismes, habilitats escèniques, ni tant sols l'aparència de plan preconcebut pera ordenar les accions que's proposa presentar-nos.

En realitat, més que un drama, son varis drames que's desenrotllen alhora i que plegats constitueixen un troç de vida d'una classe social interessantíssima composta dels vençuts en la lluita per la vida, dels degenerats pels excessos, dels que, no volent subjectar-se a lleis que ofeguen la vida, no troben altre medi d'evitar-les que fugir d'una societat basada sols en tals lleis. Però, víctimes tots d'aquestes convencions que'ls acorralen, els veiem protestar cada un segons son temperament i son origen. Desde l'egoista ex-comerçant que, d'acord amb el lladre, ridicolisen a l'obrer que resignat es mata en el treball pera poder parlar d'honor i de consciència, fins al vell vagabond que amb el seu altruisme dona esperances de renaixement a n'els pobres caiguts, tots tenen veus d'odi o de despreci per un estat social en que no's pot respirar.

Aquest sentiment d'independència individual, d'ansia de llibertat, és el que domina en aquesta com en les demés produccions d'en Gorki. Cert és que no s'hi veu el camí d'arribar-hi, però s'exalta la força pera emprendre'l i les ganes de trobar-lo aquest camí.

Coma obra dramàtica, *La Escoria* m'ha agradat menys que les noveles del mateix autor. En elles no's veia l'autor obligat a posar pensaments seus en boca dels personatges, ni a acumular idees de valor en poc espai de temps. Això, que no ha evitat en *La Escoria*, fa que alguns personatges resultin menys reals, no per la seva essència, sinó per la gran quantitat de la mateixa que desenrotllen en un temps limitat.

JOSEP C. NOGUERA

Afectuosament invitats per Emili Graells, assistirem el dissabte 11 del corrent a l'estreno de son drama en tres actes *Els Caminaires*, efectuat en la societat «Nova Cathalonia».

Els Caminaires és, en realitat, un ensaig dramàtic de caràcter social, fruit primerenc d'un jove generós a qui una gran inexperiència en art escènic i bona manca d'observació de la vida real i d'estudi madur de les modernes corrents sociològiques no permeten brillar am tota esplendidesa'ls tressors de sinceritat i d'altruisme que creiem endavinar en la seva ànima, per lo que, corresponent a sos precés, ens atrevim a aconsellar-li que per ara s'entregui a treballs més planers d'altre gènere literari, en espera de que, enriquida sa capacitat i visual d'artista a la moderna, puguem un dia aplaudir-li com voldriem son dalit d'humana germanor.

Mercès per l'atenció... i endavant!

ESCUPTURA

En J. Reinés té en el Saló Parés un grup representant un sant i dos àngels que ha de servir pera adornar un panteó de cementeri.

A pesar del migrat objecte a que va destinat això, encara podria haver-hi alguna vitalitat en l'execució de l'obra, però solament s'hi troba la pulcritud i fineses am que ha sigut executada, única cosa que pot servir pera tapar la seva pròpia buidor, quin esperit és més mort que'ls morts de qui ha de servir de tapa, sent la raó d'aquesta falta la mort de les crencies de les centúries passades, de les que sembla que vol servir d'expressió i de les que se'n conserven avui solament les esclafolles pera servir d'exhibició de mequines vanitats.

Hi té també'l mateix escultor un bust de dona, en el que s'hi veu una execució més espontània i un sentit més fondo de vida (produït, pot ser, pel contrast amb l'altre) que'm dona goig.

Llàstima que s'hagin d'ocupar nostres escultors en emplear més temps i treball en obres d'encàrrec que en les que'l gust els dicti. Així és com les aptituds naturals es van pervertint, quedant sense cap més estimul que'l mercantilisme. — P. P.

Biblioteca d'AVENIR

De Felip CORTIELLA: Ptes.
El Cantor de l'Ideal 0'25
El plor de l'Auba 1
Dolora. Poema dramàtic en un acte. . . 1

De Maria VILA:
Vers la Societat Redimida. Conferència. 0'50

D'Octavi MIRBEAU:
Els Mals Pastors. Drama en cinc actes traduït per Felip Cortiella. . . . 2

D'Enric IBSEN:
ROSMERSHOLM. Drama en quatre actes traduït per Felip Cortiella. . . . 1

EN CASTELLÀ

De Felip CORTIELLA:
El Llanto del Alba 0'50
El Teatro y el Arte Dramático de nuestro tiempo. Conferència. 0'20

D'Octavi MIRBEAU:
Los Malos Pastores. Drama en cinc actes traduït per Felip Cortiella. . 1
La Epidemia. Comedia en un acte traduïda per J. C. Noguera. 0'50

De Lluccià DESCARVES:
La Jaula. Quadro dramàtic traduït per Angel Saver. 0'50

De Pau HERVIEU:
Las Tenazas. Comedia dramàtica en tres actes traduïda per Angel Saver. . . 1

Totes aquestes obres poden adquirir-se en l'Administració d'aquest periòdic i en la llibreria d'Antoni López, Rambla del Centre, 20. *Rosmersholm*, ademés, es pot adquirir en les principals llibreries i kioscos.

Als venedors i als corresponals se'ls farà'l 25 per 100 de descompte. S'ha de pagar per endavant.

IMPRESA DE J. ORTEGA, SANT PAU, 90

04/05/71 Ave G. Val
Reg. 58784